

บทที่ 1

บทนำ

ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพ มีความสมดุลทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมนั้น การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการ สร้างคนที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาประเทศได้ ผลผลิตของระบบการศึกษาคือพลเมืองของประเทศที่ สามารถปรับตัว แก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และสามารถ พัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติให้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างเหมาะสม มั่นคงและยั่งยืน การพัฒนาดังกล่าว เป็นภารกิจหลักของการศึกษา โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอก สถานศึกษาและในการจัดการศึกษาเพื่อให้คนมีลักษณะดังกล่าว ครูเป็นกลไกสำคัญยิ่งที่จะทำให้กระบวนการ เรียนรู้ที่เราคาดหวังว่าจะเกิดกับเยาวชนบรรลุเป้าหมาย (นฤมล บุณนิม, 2544)

การปฏิรูปการศึกษาในปีพุทธศักราช 2542 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาหลายด้าน อาทิ เป้าหมายของการศึกษาเปลี่ยนไป เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การคิดและการลงมือฝึกปฏิบัติแทนการ ท่องจำจากคำสอนของครู การบูรณาการความรู้ และการเสริมสร้างความรู้คู่คุณธรรม รูปแบบการจัดการ ศึกษาก็เปลี่ยนไป จากเดิมที่รัฐเป็นแกนนำในการจัดการศึกษาในระบบ มาเป็นการจัดการศึกษาที่ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเน้นการศึกษาทั้งในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถาศัย หลักสูตรมีความหลากหลายขึ้น เน้นความเหมาะสมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและบริบทของสังคม มี การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยประกอบการจัดการเรียนการสอนและการบริหารทางการศึกษามาก ขึ้น ประการสุดท้ายครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจในการทำงานภายใต้วิชาชีพครูมาก ขึ้น เนื่องจากได้รับเงินเดือนสูงขึ้น และครูจะเป็นบุคลากรวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคมเทียบเท่าวิชา ชีพอื่นๆ เพราะครูจะเป็นผู้ที่มีความรู้แบบสหวิทยาการ เป็นผู้นำทางความคิดและเป็นผู้นำทางสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540) ประกอบกับกระแสความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของโลกและของประเทศไทย ในระยะนี้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านข้อมูลข่าวสาร มีองค์ความรู้ใหม่ๆเกิดขึ้นและ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ครูเป็นบุคคลที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงนี้ เพราะครูคือบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้าน การเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540) ทำให้ครูต้องปรับกระบวนการเรียนการสอนให้ทัน สมัย ครูจำเป็นต้องมีสื่อในการสอน มีเครื่องมือที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เพิ่มมากขึ้น ครูที่ปรับ เปลี่ยนตนเองไม่ทันจะกลายเป็นคนล้าหลัง ล้าสมัย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความรู้สึกท้อแท้ในการ

สอน และส่งผลต่อคุณภาพและขีดความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งถือได้ว่าเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุด

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น ครูต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและเผชิญกับปัญหาใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้นวัตกรรมใหม่ๆทางการศึกษา การปรับเปลี่ยนตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย การผลิตและใช้สื่อการสอน การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เน้นทั้งความรู้ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ปัญหาการร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น การถูกประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปัญหาในการประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริง และที่สำคัญที่สุดครูจะต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และเป็นผู้ที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ดังนั้นองค์กรวิชาชีพครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาครูจึงเร่งในการพัฒนาศักยภาพครูในด้านต่างๆให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ ได้แก่ การจัดสัมมนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การอบรมเนื้อหาวิชาที่เพิ่มขึ้นจากเนื้อหาเดิม การสัมมนาหลักสูตร การจัดอบรมกลุ่มสาระวิชา การอบรมเพื่อพัฒนาระบบการคิดของครู การจัดสัมมนาการปฏิรูปการศึกษา การสัมมนาการผลิตและใช้สื่อที่เป็นนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษา การอบรมเพื่อกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา รวมไปถึงการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ครูในการประเมินผลนักเรียนโดยเน้นพัฒนาการของผู้เรียนและเป็นการประเมินตามสภาพจริง แต่การพัฒนาครูที่ผ่านมาไม่ค่อยประสบความสำเร็จนัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้รายงาน "เสียงสะท้อนจากครู" เนื่องในวันครู ปีพุทธศักราช 2546 ว่า ปัญหาของการพัฒนาครูในยุคปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ คือ การยึดติดกับระบบการศึกษาแบบเดิมของครู ดังนั้นการจัดการอบรมจึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาครูได้ แต่การการจัดอบรมครูที่ผ่านมาส่วนใหญ่เน้นการบรรยายและแจกเอกสาร ไม่ส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมได้คิด ปฏิบัติและขาดการติดตามผลอย่างจริงจัง

ครูเป็นบุคลากรวิชาชีพที่มีความหลากหลาย มีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง เนื่องจากได้รับการศึกษามาจากหลากหลายสถาบันการศึกษา มีความหลากหลายในช่วงอายุ ประสบการณ์ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ระดับคุณธรรมจรรยาบรรณ รวมไปถึงมีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่แตกต่างกัน แต่ ณ ปัจจุบันนี้ ครูทุกคนจะต้องเข้าสู่ยุคของการปฏิรูปการศึกษาพร้อมกันทุกคน ในขณะที่ครูมีความพร้อมในด้านต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับครูในยุคปฏิรูปการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งนั่นก็หมายถึง ครูบางคนมีความพร้อมสำหรับการเป็นครูในยุคปฏิรูปการศึกษา ในขณะที่ครูบางคนไม่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ เจตคติ และความสามารถที่

จำเป็นสำหรับการเป็นครูในยุคปฏิรูปการศึกษา แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาครูด้วยวิธีการต่างๆที่ผ่านมาเหมาะสมกับครูเพียงบางคนเท่านั้น ความสูญเสียจากการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาครูจึงเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งนั่นก็หมายถึง การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาครูให้มีความพร้อมสำหรับยุคของการปฏิรูปการศึกษานั้น ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นในการพัฒนาครู จึงต้องพิจารณาถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของครูเป็นสำคัญ เพื่อที่จะสามารถช่วยเหลือและเสริมสร้างสมรรถภาพได้ตรงตามความต้องการของครูแต่ละคน หรือตรงตามความต้องการของครูโดยส่วนใหญ่ แต่เนื่องจากข้อจำกัดในการเข้าถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของครูแต่ละคน Fessler (1992) ได้เสนอแนวคิดวงจรวิชาชีพครู (The Teacher Career Cycle) ขึ้น ซึ่งเป็นโมเดลที่สามารถอธิบายลำดับขั้นตอนของวิชาชีพครูตั้งแต่การเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพไปจนถึงการสิ้นสุดของการประกอบวิชาชีพครู โดยโมเดลนี้ไม่เป็นโมเดลเชิงเส้น เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ไม่คงที่ ไม่เรียงตามลำดับช่วง ครูในวงจรวิชาชีพครูนี้สามารถกระโดดข้ามช่วงได้และสามารถย้อนกลับไปกลับมาระหว่างช่วงได้ (Fessler, 1992) โดยครูจะใช้เวลาในแต่ละช่วงแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ดังนี้โมเดลนี้จึงไม่มีการกำหนดระยะเวลาในแต่ละช่วง Fessler ได้สร้างโมเดลวงจรวิชาชีพครูขึ้นในปี 1992 จากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการทำงานวิจัยของตัวเอง โดย Fessler แบ่งพัฒนาการวิชาชีพครูออกเป็น 8 ช่วง ได้แก่ ช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพ ช่วงการเหนี่ยวนำ ช่วงการสร้างสมรรถภาพ ช่วงการเจริญเติบโตและกระตือรือร้น ช่วงภาวะคับข้องใจในวิชาชีพ ช่วงภาวะคงที่ในวิชาชีพ ช่วงขาลงของวิชาชีพ และช่วงการสิ้นสุดวิชาชีพครู และปัจจัยที่ส่งผลต่อวงจรวิชาชีพครูมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร โดยปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย 6 ปัจจัยย่อย ได้แก่ ครอบครัว สภาพเหตุการณ์ที่เป็นบวก ภาวะวิกฤต อุปนิสัยส่วนตัว ความสนใจในวิชาชีพ และลำดับช่วงชั้นของชีวิต และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรก็ประกอบด้วย 6 ปัจจัยย่อยเช่นกัน ได้แก่ กฎระเบียบข้อบังคับขององค์กร รูปแบบการบริหารงานภายในองค์กร ความไว้วางใจต่อสาธารณชน ความคาดหวังต่อสังคม ความเป็นมืออาชีพขององค์กร และปัจจัยด้านองค์กรวิชาชีพ

ครูในแต่ละช่วงของโมเดลวงจรวิชาชีพครู จะมีเจตคติต่อวิชาชีพที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมในการแสดงออกแตกต่างกัน ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน ความสนใจ ความทุ่มเทในการสอนแตกต่างกัน และที่สำคัญที่สุดความต้องการการช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์กรหรือผู้บริหารก็แตกต่างกันไปด้วย (Fessler, 1992) ดังนั้นก่อนที่จะจัดการอบรมสัมมนาหรือพัฒนาครูในรูปแบบต่างๆ นั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาก่อนว่าครูเหล่านั้นอยู่ในวงจรวิชาชีพช่วงใด เพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการของครูและเข้าใจครูมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะให้การเสริมแรงและการสนับสนุนที่ตรงกับความต้องการของครูมากที่สุด

ผู้วิจัยตระหนักและเห็นความสำคัญของความเข้าใจในวงจรวชิชาชีพครู ที่มีต่อการพัฒนาและเสริมพลังอำนาจครูได้ตรงกับความต้องการของครู ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาช่วงของวงจรวชิชาชีพครูของครูสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบช่วงของวงจรวชิชาชีพครูของครูที่มีภูมิลำเนา การศึกษา ตำแหน่งงาน การร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ฐานะทางเศรษฐกิจและขนาดของโรงเรียนที่สอนแตกต่างกัน เพื่อศึกษาว่าตัวแปรใดจะเกี่ยวข้องกับการอยู่ในช่วงใดของวงจรวชิชาชีพครู

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Fessler (1992) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เนื่องจากแนวคิดของ Fessler เป็นแนวคิดที่ครอบคลุมแนวคิดวงจรวชิชาชีพครูอื่นๆ ทั้ง 8 แนวคิด คือ แนวคิดของ Fuller (1969) แนวคิดของ Katz (1972) แนวคิดของ Gregorc (1973) แนวคิดของ Burden (1979) แนวคิดของ Feiman และ Floden (1980) แนวคิดของ Vonk (1989) แนวคิดของ Huberman (1989) และแนวคิดของ Steffy และ Wolfe (1997) ทั้งนี้เนื่องมาจากโมเดลวงจรวชิชาชีพครูของ Fessler นี้สร้างขึ้นจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลวงจรวชิชาชีพครูทุกโมเดลในขณะนั้น ซึ่งก็คือแนวคิดทั้ง 7 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดของ Fuller (1969) แนวคิดของ Katz (1972) แนวคิดของ Gregorc (1973) แนวคิดของ Burden (1979) แนวคิดของ Feiman และ Floden (1980) แนวคิดของ Vonk (1989) และแนวคิดของ Huberman (1989) รวมกับการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของครูและจากการศึกษาวิจัยของ Fessler เอง แม้ว่าแนวคิดของ Steffy และ Wolfe จะสร้างขึ้นภายหลังแนวคิดของ Fessler แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วจะพบว่าแนวคิดของ Fessler ครอบคลุมแนวคิดของ Steffy และ Wolfe ทั้ง 6 ช่วง เพราะแนวคิดของ Steffy และ Wolfe จำกัดเฉพาะครูที่สอนหนังสืออยู่ในชั้นเรียนเท่านั้น ดังนั้นโมเดลวงจรวชิชาชีพครูของ Fessler น่าจะเป็นโมเดลที่ครอบคลุมและสามารถอธิบายวงจรวชิชาชีพครูได้ครอบคลุมทุกบริบท และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดวงจรวชิชาชีพครูของ Fessler พบว่ามีลักษณะการศึกษา 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรก เป็นการศึกษาทั้งโมเดล ในลักษณะของการตรวจสอบว่าโมเดลมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ส่วนลักษณะหลัง เป็นการศึกษาคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละช่วงของโมเดล โดยเลือกศึกษาเฉพาะบางช่วงในโมเดลเท่านั้น แต่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยในทวีปเอเชียแต่อย่างใด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่องนี้เป็นครั้งแรกในประเทศไทย โดยศึกษาครบทั้งโมเดล

ผู้วิจัยคาดว่าจากการศึกษาวงจรวชิชาชีพครูในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพและยกมาตรฐานวิชาชีพครู เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาครูจะสามารถเข้าใจความต้องการของครูมากขึ้น ก่อนที่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือหรือการเข้าไปจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่ครู ทำให้สามารถสนับสนุนและช่วยเหลือครูได้ตามความต้องการของครูแต่ละคนโดยไม่มีการบังคับเพื่อให้ครูได้มีความพร้อมทั้งด้านความรู้และทักษะที่สำคัญสำหรับการเป็นครูในยุคปฏิรูปการศึกษา สามารถปฏิบัติงานสอนได้อย่างเต็มที่ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและปฏิบัติภารกิจภายใต้วิชาชีพครูได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาช่วงของวงจรวิชาชีพครูของครูสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบช่วงของวงจรวิชาชีพครูของครูที่มีภูมิลำเนา การศึกษา ตำแหน่งงาน การร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ฐานะทางเศรษฐกิจและขนาดของโรงเรียนที่สอนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือ ครู สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 13,030 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้มีตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ช่วงของวงจรวิชาชีพครู 8 ช่วง ตามแนวคิดของ Fessler (1992) ได้แก่
 - 1.1 ช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพ (Pre-Service)
 - 1.2 ช่วงการเหนี่ยวนำ (Induction)
 - 1.3 ช่วงการสร้างสมรรถภาพ (Competency Building)
 - 1.4 ช่วงการเจริญเติบโตและกระตือรือร้น (Enthusiastic and Growing)
 - 1.5 ช่วงภาวะคับข้องใจในวิชาชีพ (Career Frustration)
 - 1.6 ช่วงภาวะคงที่ในวิชาชีพ (Career Stability)
 - 1.7 ช่วงขาลงของวิชาชีพ (Career Wind-Down)
 - 1.8 ช่วงการสิ้นสุดวิชาชีพครู (Career Exit)

ผู้วิจัยศึกษาช่วงของวงจรวิชาชีพครู 8 ช่วง แต่เนื่องจากไม่มีข้อมูลในช่วงที่ 1 และช่วงที่ 8 ดังนั้นจึงเหลือช่วงที่ศึกษาเพียง 6 ช่วงเท่านั้น โดยการศึกษาเพียง 6 ช่วง จะไม่ทำให้เกิดผลเสียต่อการวิจัย ทั้งนี้ก็เพราะไม่มีกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในช่วงที่ 1 และช่วงที่ 8

2. ปัจจัยคัดสรร 6 กลุ่มตัวแปร ได้แก่

- 2.1 ภูมิลำเนา ประกอบด้วย 4 ตัวแปรย่อย ได้แก่ เพศ อายุ อายุงานและความสะดวกในการเดินทางมาโรงเรียน

2.2 การศึกษา ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ วุฒิการศึกษาสูงสุดและสาขาวิชา
ที่สำเร็จการศึกษา

2.3 ตำแหน่งงาน ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ ตำแหน่งงานและตำแหน่ง
บริหาร

2.4 การร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ประกอบด้วย 4 ตัวแปรย่อย ได้แก่ การทำวิจัยใน
ชั้นเรียน จำนวนงานวิจัยในชั้นเรียนที่เคยทำมาแล้ว การเข้าร่วมการอบรม - สัมมนาในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาและ
เกียรติยศชื่อเสียงที่เคยได้รับ

2.5 ฐานะทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 2 ตัวแปรย่อย ได้แก่ รายได้เสริมและฐานะ
ทางการเงิน

2.6 ขนาดของโรงเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วงจรกิจชีพครู หมายถึง พัฒนาการของวิชาชีพครู โดยเริ่มต้นเมื่อครูเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพ
ครูจนกระทั่งเมื่อครูลาออกจากวิชาชีพครูไปแล้ว แบ่งออกเป็น 8 ช่วง คือ ช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพ (Pre-Service)
ช่วงการเหนี่ยวนำ (Induction) ช่วงการสร้างสมรรถภาพ (Competency Building) ช่วงการเจริญเติบโตและ
กระตือรือร้น (Enthusiastic and Growing) ช่วงภาวะคับข้องใจในวิชาชีพ (Career Frustration) ช่วงภาวะ
คงที่ในวิชาชีพ (Career Stability) ช่วงขาลงของวิชาชีพ (Career Wind-Down) และช่วงการสิ้นสุดวิชาชีพครู
(Career Exit)

ช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพครู (Pre-Service) หมายถึง ช่วงเวลาสำหรับการเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพ
ครู ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

ช่วงการเหนี่ยวนำ (Induction) หมายถึง ช่วงเวลาที่ครูเริ่มต้นเข้าสู่การทำงานในวิชาชีพ
หรือช่วงปีแรกในการทำงานของครู ครูจะเผชิญกับปัญหาการเป็นที่ยอมรับของนักเรียน เพื่อนร่วมงานและผู้
บริหาร และปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่

• ช่วงการสร้างสมรรถภาพ (Competency Building) หมายถึง ช่วงเวลาที่ครูพัฒนาและ
ปรับปรุงทักษะการสอนของตนเอง ครูจะค้นหาสื่อการสอนรวมทั้งระเบียบวิธีการสอนแบบใหม่ เพื่อให้เป็นที่
ยอมรับและเข้าถึงความต้องการของนักเรียน

ช่วงการเจริญเติบโตและกระตือรือร้น (Enthusiastic and Growing) หมายถึง ช่วงเวลาที่
ครูมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอย่างผู้เชี่ยวชาญ ครูจะให้ความสำคัญและสนใจปัญหาของนัก
เรียนเป็นรายบุคคล แสวงหาวิธีการสอนแบบใหม่ๆ ครูมีความพอใจในอาชีพสูง ปวารณาตนเองเพื่อการสอน
และครูจะพัฒนาความเป็นมืออาชีพของตนด้วยความกระตือรือร้นและมีพลัง

ช่วงภาวะคับข้องใจในวิชาชีพ (Career Frustration) หมายถึง ช่วงเวลาแห่งความคับข้องใจเกี่ยวกับการสอนและความเชื่อมั่นในวิชาชีพกำลังจะหมดไป ครูเกิดภาวะคับข้องใจในวิชาชีพ ครูจะรู้สึกว่าคุณเองติดอยู่ในวิชาชีพที่ตนเองไม่สามารถที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้

ช่วงภาวะคงที่ในวิชาชีพ (Career Stability) หมายถึง เป็นภาวะแห่งการคงที่ นิ่งเฉย ครูในช่วงนี้จะสูญเสียความกระตือรือร้นในการสอน ครูจึงทำงานตามปกติโดยไม่มีการพัฒนาทักษะต่างๆเพิ่มขึ้น และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

ช่วงขาลงของวิชาชีพ (Career Wind-Down) หมายถึง ช่วงเวลาที่ไม่มี ความชัดเจนเกี่ยวกับอนาคตและการเปลี่ยนแปลงในชีวิตที่กำลังจะเกิดขึ้นกับครู โดยครูเตรียมตัวออกจากวิชาชีพครูและกำลังมองหาอาชีพอื่นทดแทน ระยะเวลาที่ครูในช่วงนี้ใช้ในการมองหาอาชีพใหม่ของแต่ละคนจะแตกต่างกัน และครูหลายคนจะเกิดความล้าใจจึงไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่แน่นอนได้

ช่วงการสิ้นสุดวิชาชีพครู (Career Exit) หมายถึง ช่วงเวลาที่ครูลาออกจากวิชาชีพครูไปแล้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลช่วงของวงจรกิจชีพครูของคุณสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ดังนี้
 - 1.1 เป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้ตรงกับสภาพและความต้องการของครูแต่ละกลุ่ม
 - 1.2 เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ครูพัฒนาเข้าสู่ช่วงของวงจรกิจชีพครูที่พึงประสงค์ เช่น ช่วงการเหนี่ยวนำ ช่วงการสร้างสมรรถภาพ และช่วงการเจริญเติบโตและกระตือรือร้น
 - 1.3 เป็นแนวทางในการวางแผนช่วยเหลือครูที่อยู่ในช่วงภาวะคับข้องใจในอาชีพ ช่วงภาวะคงที่ในวิชาชีพ และช่วงขาลงของวิชาชีพ ให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและเปลี่ยนช่วงมาอยู่ในช่วงการเหนี่ยวนำ ช่วงการสร้างสมรรถภาพและช่วงการเจริญเติบโตและกระตือรือร้นซึ่งจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพ
2. ได้ทราบถึงความเกี่ยวข้องของช่วงของวงจรกิจชีพกับตัวแปรที่ศึกษา อันได้แก่ ภูมิหลัง การศึกษา ตำแหน่งงาน การร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ฐานะทางเศรษฐกิจและขนาดของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนสำหรับผู้บริหารในการดูแลและพัฒนาครูผู้สอน
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับวงจรกิจชีพครูต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศทางตะวันออก ทั้งนี้จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับวงจรกิจชีพครูในประเทศทางตะวันออกแต่อย่างใด ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นการบุกเบิกศาสตร์ทางการศึกษาที่สำคัญอีกแขนงหนึ่ง